

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Hər bir dövlətin apardığı xarici siyasət, beynəlxalq və regional qurumlardakı fəallığı, hamılıqla müəyyən edilmiş dəyər və prinsiplərə münasibəti onun dünyadakı yerini və rolunu müəyyən edir. Hazırda ölkəmiz müstəqil xarici siyasət kursu həyata keçirir, bütün məsələlərdə beynəlxalq güclərin diktəsi ilə deyil, məhz öz maraqları əsasında formalaşmış qətiyyətli mövqə sərgiləyir.

Azərbaycan uzun illərdir ki, beynəlxalq münasibətlər sistemində həm də etibarlı tərəfdaş kimi tanınır və bu imicini getdikcə daha da möhkəmləndirir. Ölkəmiz həyata keçirilən siyasətin effektivliyi, sosial-iqtisadi uğurları, regional və global proseslərə təsir imkanları, təşəbbüskarı və əsas icraçılarından olduğu layihələri ilə hazırda böyük bir coğrafiyanın çox güclü və nüfuzlu aktoru kimi qəbul edilir. Bu baxımdan respublikamızın Rusiya, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan, Belarus, Çin, Pakistan və başqa dövlətlərlə rəsmi səviyyədə müttəfiqlik münasibətlərinə malik olması, müxtəlif sahələrdə bir çox sənədlərin imzalanması ölkəmizin tarixi siyasi nailiyyətidir. Azərbaycan dövləti bununla növbəti tərəfdaşlarının, eyni zamanda siyasi müttəfiqlərinin də coğrafiyasını genişləndirir. Bu ölkələrin Azərbaycanla strateji müttəfiq olmağa böyük maraq göstərməsi isə onun regiondakı həlledici rolunu, dövlətimizə, Prezident İlham Əliyevə böyük inamlarının olduğunu təsəssüsmüdü.

Bu günlərdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Müstəqil Dövlətlər Birliyi Dövlət Başçıları Şurasının Moskvada keçirilən iclasındakı iştirakı yeni əməkdaşlıq imkanlarına, davamlı perspektivlərə geniş yollar açdı.

Tarixi fürsətlər, birgə hədəflər

Rusiya ilə münasibətlərin inkişafı Azərbaycan üçün hər zaman mühüm məsələlərdən olub. Prezident İlham Əliyev MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında çıxış edərək bu ölkənin dost xalqına yeni uğurlar və nailiyyətlər arzuladı. Daha sonra MDB Humanitar Əməkdaşlıq Şurasının qərarına əsasən, Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur bölgəsinin Laçın şəhərinin 2025-ci ildə MDB-nin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsini xüsusi vurğuladı. Laçın Azərbaycanın 30 ilə yaxın müddətdə Ermənistanın işğalı altında olmuş şəhərlərindən biridir və demək olar ki, tamamilə dağıdılmışdır. Bu illər ərzində həmin məkan ağır-acıqlarımız, yurd həsrətində qəlbimizdə qövrə edən yarımların, nisgilin, qubarnın rəmzi idi. Bu gün Laçın artıq bərpa olunub. Onun müasir görkəmi şəhərin nə qədər böyük zövqə, sevgi ilə qurulduğundan xəbər verir. Həm insanların rahat yaşaması, həm də gözəl məkanın müasir simasının Azərbaycanın nailiyyətləri ilə uyğunluğa üçün böyük sevgi və özəmlərini ortaya qoyulur. "Burada yeni həyat başlayıb, keçmiş məcburi köçkünlər öz yurdlarına qayıdıblar. Laçın MDB-nin mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi həm laçınlılar, həm də bütün Azərbaycan xalqı tərəfindən böyük minnətdarlıqla qarşılanıb" - Azərbaycan Prezidenti çıxışında xüsusi bildirdi.

Növbəti ildə Azərbaycanda həm də III MDB Oyunları keçiriləcək. Gəncə şəhəri idman paytaxtına çevriləcək. Yarışlar, həmçinin respublikamızın 10-dan çox şəhərində baş tutacaq.

Dövlətimizin başçısı bir aydan sonra Azərbaycanın ən böyük beynəlxalq tədbiri - COP29 iqlim konfransına evsahibliyi edəcəyini vurğuladı: "Biz 200-ə yaxın ölkənin bu konfransın Bakıda keçirilməsi haqqında yekdil qərarını bütün dünya ictimaiyyətinin Azərbaycana hörmətinin əlaməti kimi qiymətləndiririk".

Daha sonra mühüm bir məsələ - MDB dövlət başçıları İkinci Dünya müharibəsində Qələbənin 80 illiyi ilə bağlı müraciəti qəbul edildi.

Dünya tarixinin ən qanlı savaşı

1941-ci ilin 22 iyul günü dünyanın taleyini dəyişəcək an idi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yüz minlərlə Azərbaycan övladının qanı bahasına əldə olunmuş faşizm üzərində qələbə ilə bağlı ölkəmizin mövqeyini həmişə qətiyyətli dilə gətirir: "Biz Böyük Vətən müharibəsi haqqında həqiqətin təhrif edilməsi, tarixin yenidən yazılması, faşizmin və

Azərbaycanın global nüfuzu güclənir

Ölkələr arasında bütün əlaqələr qarşılıqlı etimad üzərində qurulur

faşistlərin qəhrəmanlaşdırılması cəhdlərinə qarşı qətiyyətli mübarizə aparırıq. Bizim mövqələrimiz həm tarixi həqiqətə, ədalətə, həm də buna əsaslanır ki, gələcək nəsillər üçün yaşayacaq və kimin təcavüz qurbanı olmasına, kimin qalib gəlməsinə və bu qələbənin nəyin bahasına qazanılmasına heç vaxt şübhə etməsindir".

Dövlətimizin başçısı MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında çıxışında bildirdi ki, Azərbaycan qələbəyə sanbalı töhfə verir. Həmin dövrdə 3 milyon 400 min əhali olan Azərbaycandan cəbhəyə 700 minə yaxın insan yollanıb. Döyüş meydanlarında 350 min nəfər həlak olub, 130 azərbaycanlı Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülüb. Müharibə illərində Azərbaycan neftçiləri cəbhəyə neft və neft məhsullarının 80 faizini, hərbi texnika üçün yağların 96 faizini tədarük edib. Bütün bunlar həmin dövrdə Azərbaycanda istehsal olunub, göstərilən məhsulların o vaxtlar SSRİ-də ümumi istehsalının faizidir. Azərbaycanda 130 növdən çox silah, sursat və texnika, o cümlədən məşhur "Katyuşa"lar, "Yak-3" qırıcıları istehsal edilirdi.

Bakıda 41 hərbi hospital fəaliyyət göstərirdi, 440 min yaralı müalicə alırdı. 1942-ci ilin martında, həmçinin Taqanroq adı ilə tanınan 416-cı Azərbaycan atıcı diviziyasının döyüşçüləri Şimali Qafqazdan başlayaraq döyüş yolunu Berlində başa çatdırırdılar. 416-cı Azərbaycan atıcı diviziyası 1945-ci il aprelin 21-də birincilər sırasında Berlinin girəcəyinə daxil oldu. Mayın 2-də diviziyanın döyüşçüləri polkovnik Rəşid Məcidovun komandanlığı altında Qələbə bayrağını Brandenburq darvazası üzərinə sənədlər.

416-cı milli diviziya cəbhədə 30 ay fasiləsiz döyüşlər aparmış, Bakıdan Berlinə qədər minlərlə kilometr yol qət etmiş, 6 Avropa ölkəsindən - Rumıniyadan, Bolqarıstandan, Yuqoslaviyadan, Macarıstandan, Avstriyadan, Çexoslovakiyadan və 50-dən çox böyük və orta çaydan keçərək düşmənin 23 mindən çox canlı qüvvəsini, 28 hərbi təyyarəsini, 113 tankını və zirehli maşınını, 549 səhra topunu, 311 minomyotunu, 1152 pulemyotunu, 200 avtomatını, 219 parovozunu, 7400 vaqonunu, 70 anbarını məhv etmiş, küllü miqdarda qənimət ələ keçirmişdi.

Bu diviziyanın döyüş yolu üzərindəki müxtəlif şəhərlərdə onun qələbələri şəərəfinə xatirə abidələri ucaldılıb. Taqanroq şəhərinin yaxınlığındakı Sanbek yüksəkliyində diviziyanın xatirə ansamblı yaradılıb. Taqanroqda, Kiyevdə, Nikolayevdə, Odessa şəhərlərində və Moskvada diviziyaya həsr olunmuş şöhrət muzeyləri təşkil edilmişdir. Bütün bunlar Azərbaycan tarixinin daha bir şanlı səhifəsidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dedi: "Bizim 9 may ümumi Qələbəmiz MDB-yə üzv dövlətlərin gələcək əməkdaşlığının mühüm amilidir. Azərbaycan bu əməkdaşlığa böyük əhəmiyyət verir

və bundan sonra da qarşılıqlı fəaliyyətimizin möhkəmləndirilməsi üçün öz töhfəsini verəcək".

Real addımlar

Moskvada Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinlə ayın əvvəlində Azərbaycan dövlət səfəri, Prezident İlham Əliyevlə keçirdiyi yüksək səviyyəli görüş və müzakirələr, qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsinin mühüm əhəmiyyəti barədə danışıldı. Həmin səfərdən sonra ikitərəfli münasibətlərin dinamikasının kifayət qədər artdığını nəzərə çarpması qeyd olundu. Görüşdə bildirildi ki, avqust ayında Bakıda mədəniyyət qorularının yerinə yetirilməsi çərçivəsində artıq müxtəlif strukturların nümayəndələri səviyyəsində, hökumət üzvləri arasında çoxlu təmaslar olub.

Son onilliklərdə Azərbaycanda və Rusiya münasibətlərinin uğurunu təmin edən əsas amillərdən biri budur ki, ölkələrimiz arasında əlaqələr dövlətlərin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü, bərabərlik, qüvvə və bir-birinin daxili işlərinə müdaxilə etməmək prinsipləri əsasında qurularaq inkişaf etdirilməkdədir. Ona görə də Azərbaycanla Rusiya arasında dövlətlərarası dialoq yüksək səviyyədedir. Rusiya regionun ən böyük ölkələrindən biridir, Azərbaycan bu ölkə ilə tarixən sıx iqtisadi-ticarət, siyasi, humanitar əlaqələrə malikdir. Dünyanın aparıcı dövlətləri sırasına daxil olan Rusiya BMT Təhlükəsizlik Şurasının 5 daimi üzvündən biri kimi çoxqütblü dünya nizamında xüsusi rol oynayır.

İqtisadi-ticarət əlaqələrdə sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm və tranzit axınının, yük daşımanın həcminin artması xüsusilə mühümdür. Eyni zamanda burada məxsusi vurğulanmalı bir məqam da var ki, Azərbaycan Rusiya ilə münasibətlərdə beynəlxalq normaların tələblərinə yüksək həssaslıqla əməl edir, global əməkdaşlıq mühitindəki etibarlı tərəfdaş imicini hər zaman qoruyub saxlayır. Rusiyaya qarşı təbiiq olunan beynəlxalq sanksiyaların müəyyən etdiyi çərcivələri, bəzi məhsulların ixracı ilə bağlı məhdudiyatları nəzərə alıb. Bu baxımdan Rusiya ilə iqtisadi-ticarət əlaqələrinin yüksəlməsi hər hansı kənar amillərə deyil, məhz iki ölkənin mövcud potensialına əsaslanır. Görüşdə xüsusi vurğulandı ki, avqust ayında Bakıda nəzərdə tutulan layihələrin, iki ölkə arasında əldə olunmuş həmin razılaşmaların yerinə yetirilməsi üzrə konkret addımları müəyyənləşdirmək üçün indi yaxşı fürsətdir.

Humanitar səhadə əlaqələr inkişaf edir

Azərbaycanla Rusiya arasında humanitar əməkdaşlıq sahəsində də xüsusi diq-

qət yetirilir. Avqust ayında hər iki dövlət başçısının mətbuata verdikləri bəyanatlarda əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğu qeyd edilir. Hazırda Azərbaycanda rus dilində tədris aparılan 324 məktəb var, onlarda 160 min şagird təhsil alır. 800 mindən çox şagird rus dilini ikinci dil kimi öyrənir. Azərbaycanın 26 ali təhsil müəssisəsində 15 mindən artıq tələbənin təhsil aldığı rus dili bölmələri mövcuddur.

M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin və İ.M.Seçenov adına Tibb Universitetinin filialları uğurla fəaliyyət göstərir.

Bir sözlə, humanitar əlaqələr fəal şəkildə genişlənir. İyun ayında Azərbaycanla Rusiya Mədəniyyəti Günləri uğurla keçirildi, bu çərçivədə sərgilər, konsertlər, teatr tamaşaları, başqa parlaq mədəniyyət hadisələri oldu. Rusiya Prezidentinin bəyanatında xüsusi vurğulandı ki, Azərbaycanda rus dilindən hər yerdə və sərbə istifadə olunur. Azərbaycan Respublikasının rəhbərliyi bu tendensiyanı hərtərəfli dəstəkləyir.

Geniş tərkibdə görüş əsasında müzakirə olunan məsələlərdən biri də Bakıda Rusiya-Azərbaycan Universitetinin yaradılması təşəbbüsü idi. Azərbaycan rəhbərliyi tərəfindən bu ideya dəstəklənib. Sankt-Peterburq Dövlət Universiteti layihəyə qoşulmağa hazırdır. Xoş ənənəyə uyğun olaraq, Azərbaycanın nümayəndə heyəti sentyabrda Sankt-Peterburq Mədəniyyət Forumunda iştirak ediblər.

Azərbaycan: dialoq məkanı

Rusiya ilə əməkdaşlıq nümunəsi göstərir ki, bu gün Azərbaycan müstəqil siyasətini uğurla davam etdirir, öz milli maraqları çərçivəsində bütün tərəflərlə əməkdaşlığın inkişafına nail ola bilər. Azərbaycan Respublikası çox az sayda dövlətlərdəndir ki, eyni zamanda həm Qərbi ölkələri ilə, həm də Rusiya və digər ölkələrlə yaxşı əlaqələrə, qarşılıqlı faydalar yaradan münasibətlərə malikdir. Azərbaycan həm sürətlə inkişaf edən 5 ölkədən ibarət qrupun - Braziliyanın, Rusiyanın, Hindistanın, Çinin, Cənubi Afrika Respublikasının yaratdığı BRICS təşkilatının fəaliyyətində, eləcə də ŞOS kimi platformalarda iştirak edir, həm də Avropa İttifaqı və digər aparıcı Qərbi institutlarla əməkdaşlıq əlaqələrini uğurla inkişaf etdirir. Eyni zamanda ölkəmiz Qoşulmama Hərəkatının fəal üzvlərindən biri kimi hər hansı hərbi-siyasi platformalardan kənar durmağı bacarır.

Azərbaycan münasibətə də neytrallığı, obyektivliyi qoruyur. Bütün münasibətli məsələlərin beynəlxalq hüquq normaları, ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipi, ədalət meyarları əsasında həllinin tərəfdarı kimi çıxış edir. Ölkəmizin hazırda həm Rusiya, həm də Ukrayna ilə yaxın münasibətlərə malik olması Azərbaycan rəhbərliyinin belə məsələlərdə yüksək diploma-

tik məharətlə davranmasına nümunədir. Bu mövqə beynəlxalq səviyyədə də təqdir olunur və Azərbaycan kimi ölkələrin, cənab İlham Əliyev kimi liderlərin varlığı bir çox halda münasibətlərin nizama salınmasında böyük fayda verir.

Moskvada keçirilən görüşdə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevi oktyabrın 23-24-də Kazanda BRICS xətti ilə BRICS plus-autritç tədbirlərində görüşlərdən bildirdi. Göstərildi ki, orada faydalı görüşlər keçiriləcək, bu təşkilatın iştirakçı ölkələrinin bütün liderləri ilə işləmək mümkün olacaq. Bura BRICS-lə əməkdaşlıq etməyə çalışan çox sayda ölkə dəvətdir. İyirmi beş həmkarımız öz iştirakını təsdiq edib. Ona görə də belə platformalarda işləmək hər zaman rahatdır və bu tədbirin iştirakçıların maraqlandıran məsələlərin bütün dairəsi üzrə danışıqlar aparmaq mümkündür. Prezident İlham Əliyev öz iştirakını təsdiq etmiş həmin 25 ölkə arasında olduğunu bildirdi.

Ağ Ev ikili standartlardan əl çəkməlidir

Prezident İlham Əliyev Moskvada "Rossiya-1" televiziya kanalına müsahibə verdi. Dövlətimizin başçısı müxbirin "sanksiyalar siyasətinin prinsipcə hər hansı perspektivləri varmı" sualını cavablandırarkən dedi: "Onun, ümumiyyətlə, mövcud olmağa haqqı yoxdur, xüsusilə də bu sanksiyalar qeyri-qanuni olduqda və tamamilə əsassız və selektiv şəkildə tətbiq edildikdə. Ona görə də biz istənilən sanksiyalara qəti şəkildə qarşıyıq və hesab edirik ki, beynəlxalq ictimaiyyət öz mövqeyini vahid qaydada bildirməlidir. Biz milli səviyyədə özümüzlə qarşı, həm də təkə bizi deyil, təbiiq olunan bütün sanksiyalara münasibətdə bu mövqeyi ifadə edirik".

Bu gün qüdrətli orduya, güclü iqtisadiyyata malik olan qalib Azərbaycanı hər hansı sanksiya ilə yolundan döndərmək mümkün deyil.

Dövlətimizin başçısının son vaxtlarda ABŞ-yə qarşı sət bəyanatları Ağ Evin ölkəmizin ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin təmin olunmasına qeyri-adekvat münasibəti, respublikamıza qarşı qondarma insan haqları ittihamları ilə bağlıdır. Məlum olduğu kimi, bu günlərdə 60 ABŞ konqresmeni, dövlət katibi Entoni Blinkenə müraciət edərək, Azərbaycana qarşı addımlar atılmasını tələb etmişdilər. Bu da nə qədər riyakar siyasət yürüdüldüyünü, məsələlərə ikili standartlarla yanaşıldığını göstərir və belə münasibətlər ikrah doğurur.

Azərbaycan Prezidenti, əslində, hər kəsin bildiyi, amma dilə gətirməyə cəsarət göstərmədiyi aydın həqiqətləri özünəməxsus qətiyyətlə dünya ictimaiyyətinin və ABŞ rəsmilərinin diqqətinə çatdırır. Onları öz davranışları barədə düşünməyə, ABŞ kimi böyük bir dövlət ikili standartlarla, riyakar siyasətlə gözəndə salmamaya çalışır.

Cənab İlham Əliyevin "Rossiya-1" telekanalına müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlər də ümumilikdə, Qərbin, xüsusilə ABŞ-nin, regionda göstərdiyi mövqeyə qarşı kəskin reaksiyanın ifadəsidir. Çünki bu ikili standartlar yekun notədə heç də xoş məqsədlərə xidmət etmir. Bu mövqeyi sərgiləyən ölkələr öz maraqlarını naminə bölgəmizi yeni təhlükələrə, təhdidlərə, insan faciələrinə sürükləmək istəyirlər.

Dünya sürətlə dəyişir, ABŞ anlamalıdır ki, birqütblü dünya anlayışı artıq keçmişdir. Bölgələrin maraqlarına bölmənməkdə olduğu dünyada, hər ölkənin öz milli maraqlarını təmin etməyə çalışdığı çağda artıq heç bir güc regional bölgədə maraqlarını təzyiqlə üzərində qura bilməz. Bu həqiqəti anlamaq Cənubi Qafqazın ən böyük dövləti və əsas söz sahibi olan Azərbaycanın missiyasıdır.

Bu gün qüdrətli orduya, güclü iqtisadiyyata malik olan qalib Azərbaycanı hər hansı sanksiya ilə yolundan döndərmək mümkün deyil. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin və onun əsasında təşkil edilən beş fundamental prinsipin təşəbbüskarı məhz Azərbaycan tərəfidir. Ona görə də ölkəmiz yalnız regional sülh gündəliyini dəstəkləyir.

*İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"*

